

Visieontwikkeling rond ouder-schoolsamenwerking: een inspiratiedocument

Inhoudstafel

1. Inleiding	3
2. Waarom inzetten op ouder-schoolsamenwerking?	4
3. Waarom een visieontwikkeling rond ouder-schoolsamenwerking?	5
4. Hoe begin ik eraan	6
5. Ouders betrekken bij visieontwikkeling	7
6. Werken aan visieontwikkeling met en vanuit de ouderwerking	8
7. Mogelijke partners in visieontwikkeling	9
8. Methodieken: enkele voorbeelden ter inspiratie	10
9. GO! BS De Buurt: ervaring met visieontwikkeling in de praktijk	11
10. Zelf visievorming rond ouderwerking starten binnen je school?	13
11. Bijlagen	13
12. Interessante links	15

1 Inleiding

In het kader van PACT Brussel, onderdeel van het AMIF-project 'Kleuterparticipatie via Ouderbetrokkenheid', zette GO! basisschool De Buurt uit Schaarbeek o.a. in op een visieontwikkeling rond ouder-schoolsamenwerking met het kleuterteam.

Deze brochure wil een inspiratiebron zijn voor directies uit Vlaamse scholen die willen inzetten op een visie rond ouder-schoolsamenwerking.

Elke school is uniek, elke school zal zijn eigen proces lopen binnen een visieontwikkeling, met unieke, schooleigen uitkomsten.

We hopen, vanuit de ervaring en inzichten van GO! basisschool De Buurt, directies een aantal handvaten en inzichten aan te kunnen reiken, in de hoop scholen te motiveren om in te zetten op visieontwikkeling.

GO! ouders

Onderwijscentrum Brussel

Basisschool De Buurt Schaarbeek

PACT Amif Brussel

2 Waarom inzetten op ouder-schoolsamenwerking?

Als school en als ouder hebben we beiden belangrijke sleutels in de hand om het welbevinden en de ontwikkeling van het kind te ondersteunen. Bouwen aan een partnerschap waarin we hier samen aan kunnen bouwen betekent **een duurzame investering in het welzijn van het kind**.

Daarnaast brengt inzet op ouder-schoolsamenwerking nog positieve effecten met zich mee op vlak van:

- Inzicht van ouders in de schoolwerking
- Inzicht van het schoolteam in de leefwereld van de gezinnen en kinderen
- De vertrouwensband met ouders
- De afstemming in de ondersteuning van het kind
- Onze eigen visie op ouders
- De kwaliteit van onze schoolwerking
- De sociale cohesie van ouders onderling

We vinden dat we als professional de taak hebben de eerste stap te zetten naar het partnerschap met ouders. Maar **ouder-schoolsamenwerking** als een **wederkerig** concept zien brengt soms ook onzekerheden, uitdagingen en drempels met zich mee, het is essentieel ook deze te erkennen en te benoemen aan het begin van je proces. Inzetten op ouder-school samenwerking is een leerproces waarbij we ons de ruimte mogen geven om te vallen, op te staan en bij te leren.

Ouders met een groot sociaal kapitaal kunnen beter aan die (al dan niet impliciete) verwachtingen voldoen, dit bevestigt eerder de **sociale ongelijkheid** dan dat ze haar verkleint. We nemen daarom bewust afstand van de term 'ouderbetrokkenheid' omdat die in het algemeen als eenzijdig wordt beschouwd. Ouderbetrokkenheid suggereert dat we bepaalde zaken van ouders verwachten puur vanuit de schoolnaden. We kozen in dat kader bewust voor de term ouder-schoolsamenwerking die de wederzijdsheid beklemtoont. Wil je kiezen voor een andere benaming, zorg dan dat dit het gevolg is van een visievorming. Een mind shift bij betrokkenen bereik je dankzij dat proces, niet door het introduceren van een andere term.

3 Waaron een visieontwikkeling rond ouder-schoolsamenwerking?

Een visie is een 'levend' document waarvan de inhoud mee de algemene sfeer en de concrete acties op school bepaalt. Een visie wordt als team uitgewerkt om hierover op één lijn te zitten.

Hoe houden we de visie levend?

- Het betrekken van het ganse schoolteam (of kleuterteam/lagere schoolteam)
- Een voortdurende wisselwerking tussen de visie en de praktijk ondersteunen
- Leer- en experimenteeruimte bieden aan alle betrokkenen bij het ontwikkelen en toepassen van de visie.
- Partners inzetten ter ondersteuning. Breng in kaart op welke partners je een beroep zou kunnen doen.
- De link met de algemene schoolvisie maken
- Integreren in een duidelijke beleidskeuze van de school
- Bepalen hoelang je het traject rond visievorming wil laten lopen. Op welke termijn wil je tot een visie komen met je team? Wat is haalbaar?

Met visieontwikkeling willen we bijdragen aan een breder doel: een open school waarin ouders welkom zijn en het schoolteam op dezelfde lijn zit. De attitude die voortvloeit uit de visie rond ouder-schoolsamenwerking vertaalt zich dus in alle facetten van het schoolleven. Nieuwe praktijkoefeningen zullen ook een impact hebben op het verder groeien van de visie.

4 Hoe begin ik eraan?

Hoe jij met je schoolteam de fases van visievorming invult zal geënt zijn op de mogelijkheden van jullie school. Voor elke school past dit immers in een eigen verhaal, en krijgt het op een unieke manier vorm.

Wij hebben wel een aantal suggesties:

1) Beginsituatie

Voor je er in vliegt wil je weten waar je staat: wat denkt het schoolteam van ouder-schoolsamenwerking? Waar zien zij opportuniteiten en drempels? Sta hierbij stil, beluister ze en erken ze, het zijn belangrijke signalen van wat leeft in het team. Wat zijn de ervaringen en noden van je ouders en partners rond ouder-school samenwerking?

Sla deze stap zeker niet over, want als je visievorming niet uitgaat van de concrete praktijk wordt het al snel een lege doos. Zorg dat je te weten komt wat leeft binnen het team en bij de ouders van de school.

2) Input van expertise

Wat weten we eigenlijk over ouder-schoolsamenwerking? Kloppen onze veronderstellingen vb. met recent onderzoek? Wij ervaren dat de inbreng van expertise een boeiende aftrap geeft en bovendien een houvast biedt om nadien op te kunnen terugvallen.

Je kan een spreker laten komen (wij hadden daarvoor een partnerschap met de universiteit van Gent) of interessante literatuur doornemen.

Je kan ook op zoek gaan naar een andere school die meer ervaring heeft. Zorg ervoor dat die school werkt rond dezelfde principes als jij, zodat uitwisseling zinvol is en de acties ook relevant zijn voor jouw praktijk.

3) Uitwisseling

Samen bespreken waar je voor staat, contrasterende visies naast elkaar leggen en uitwisselen vormen de basis voor de visie. Onder het luik 'methodieken' vind je hierover meer inspiratie.

4) Inspiratie

Soms kan het boeiend zijn eens met andere scholen uit te wisselen. Het geeft nieuwe ideeën en inspiratie die nadien kunnen worden aangepast aan de eigen schoolcontext.

Koppel dit steeds terug naar je eigen visie, kopieer niet zomaar acties maar zorg dat ze relevant zijn en bij jullie uitgangspunten passen.

5) Uitproberen in de praktijk

Ongetwijfeld zorgt de visieontwikkeling voor nieuwe ideeën in de schoolwerking, de bedoeling is immer dat deze sterk gelinkt is met de praktijk. Durf eens iets nieuws uitproberen en daar samen over uit te wisselen.

6) Langetermijnvisie en blijvende beleidskeuze

Een visie is een levend document met als doelstelling dat op lange termijn gebruikt moet worden. Plan daarom op voorhand regelmatig momenten in om terug te kijken op je visie en de concrete uitwerking hiervan.

Een visuele voorstelling van je visie maken, kan helpen om ze levend en bevattelijk te maken.

Ouders betrekken bij visieontwikkeling

5 rond ouder-schoolsamenwerking?

Wil je als school werken aan een partnerschap met ouders, dan is het belangrijk dat je hen vanaf het begin **een stem** geeft. Hoe kijken ouders aan tegen het schoolbeleid? Wat is hun visie op het schoolleven? Waar leggen zij de klemtonen en wat vinden zij belangrijk?

Concreet kan je bijvoorbeeld een aparte sessie rond visieontwikkeling organiseren voor ouders of een sessie organiseren waarbij ouders en leerkrachten, eventueel in groepjes, samen gaan nadenken. Zorg dan voor een neutrale moderator die ervoor zorgt dat alle ouders aan de beurt komen.

Communiceer voldoende! Voor veel ouders zal visievorming wellicht iets nieuws zijn, moedig ouders aan om mee te doen en communiceer duidelijk dat hun inbreng heel gewenst is. Betrek ouders enkel bij de visievorming als je echt van plan bent rekening te houden met hun inbreng.

Je kan er ook voor kiezen om de ouders heel gericht en laagdrempelig te gaan betrekken in een aantal aspecten van de visievorming of de uitwerking van een aantal concrete ideeën. Denk bijvoorbeeld aan een aantal mogelijke ideeën waar ouders voor kunnen gaan stemmen op een standje op het schoolfeest. Zorg dat je dan ook het meest gekozen idee gaat uitvoeren en dat je daarover communiceert. Ouders ervaren soms drempels om in contact te treden met de school. Tijdens de visievorming zullen jullie ongetwijfeld nadenken over die mogelijke **drempels**. Via bovenstaande methodiek kan je daar een aantal drempels uithalen en ouders anoniem kenbaar laten maken welke drempel zij het meest ervaren.

Voor welke vorm je ook kiest, zorg ervoor dat de sessie **breed toegankelijk** is en maak er werk van om ouders actief te stimuleren om deel te nemen. Je kan bijvoorbeeld ook de medewerking van de schoolraad of de ouderraad vragen om de visieontwikkeling mee vorm te geven of uit te dragen.

Zorg voor **laagdrempelige werkvormen** waarbij alle ouders aan de beurt komen en iedereen op een niet-bedreigende manier een inbreng kan doen. Bezorg ouders het gevoel dat ze echt deel uitmaken van het proces en dat hun inbreng telt.

Waardeer: spreek je oprechte waardering uit voor ouders, zorg bijvoorbeeld voor een bedankingskaartje voor elke ouder die deelnam, een welgemeende dankjewel op de website/FB/... van je school. Dit moedigt ook andere ouders aan om de volgende keer deel te nemen.

Zorg voor **terugkoppeling** achteraf: communiceer naar je ouders over de resultaten van je visie, communiceer ook over op welke manier de input van ouders verwerkt werd in de visie.

Een visie moet **levend** gehouden worden, ook bij ouders, communiceer regelmatig over je visie op een laagdrempelige manier.

Ouderpubliek en schoolcultuur veranderen voortdurend, je zal regelmatig je visie moeten **bijschaven** om ze actueel te houden. Betrek ook je ouders daarbij. Je kan je ouders regelmatig bevragen of op laagdrempelige manieren input verzamelen tijdens activiteiten op school.

Werken aan visieontwikkeling met en 6 vanuit de ouderwerking.

Heb je al een ouderwerking? Dan kan die een actieve partner zijn om je visie mee te ontwikkelen. Zo zitten school en ouderwerking op één lijn wat betreft ouder-schoolsamenwerking, dat garandeert een continuïteit binnen het schoolleven. Het is voor ouders in de ouderwerking duidelijk waarom de school bepaalde stappen onderneemt of wat de motivatie is om activiteiten te gaan organiseren.

Start er een ouderwerking op op initiatief van de school of wil je de bestaande ouderwerking nieuw leven inblazen? Werk daar dan zeker ook een visie uit die compatibel is met de bestaande visie. Door meteen voor een duidelijke visie te gaan, zijn de contouren waarbinnen de ouderwerking zich beweegt duidelijk. Het is dan, voor ouders die zich aansluiten, meteen duidelijk waar de ouderwerking voor staat en waar ze zich voor inzetten?

Tijdens je visieontwikkeling kan de ouderwerking een antennefunctie vervullen waarbij ze signaleert wat er leeft bij andere ouders op school. Evengoed kan de ouderwerking mee participeren om actief input van andere ouders te verzamelen of na te denken over initiatieven om andere ouders te betrekken bij de visieontwikkeling. Is de ouderwerking in de school al vertrouwd met een participatieve cultuur, dan kan de ouderwerking zelfstandig initiatieven ontwikkelen en andere ouders bevragen.

Eenmaal de visie ontwikkeld is, is de ouderwerking mee uithangbord van je visie en draagt ze de visie mee uit naar andere ouders. Betrek de ouderwerking ook bij het herevalueren en bijsturen van de visie. Misschien detecteert zij noden/behoefte bij andere ouders waaraan nog niet tegemoet werd gekomen en die je nu kan meenemen.

Een ouderwerking is één van de vele manieren om op school in partnerschap met ouders te treden. Bewaak de representativiteit van alle ouders en zorg voor laagdrempelige manieren om samen met ouders de school verder uit te bouwen.

7 Mogelijke partners in visieontwikkeling

Kijk zelf binnen je school welk soort ondersteuning voor jullie de meest belangrijke is. Dat jullie zelf de aandrijvende kracht blijven is belangrijk maar partners kunnen waardevolle ondersteuning bieden.

Wie zijn mogelijke partners in jouw buurt?

- Het **onderwijscentrum** (enkel Brussel en Gent)
- GO! ouders (voor de scholen en ouders van het GO! onderwijs in Vlaanderen)
- KOOGO (voor de scholen en ouders van steden, gemeenten en provincies)
- VCOV (voor scholen en ouders van het vrij onderwijs)
- **Brede school of Huis van het Kind**
- Durf breed te kijken: misschien kunnen buurtorganisaties, culturele organisaties, hogescholen, bibliotheken of zelfs gemeentebesturen meer voor jullie betekenen dan je op het eerste zicht zou denken.

Een positief neveneffect van het samenwerken met partners in functie van visievorming, is dat het nadien makkelijker wordt om ook in functie van andere thema's op de partner een beroep te doen: zij zijn een bekend gezicht geworden in de school.

8 Methodieken: enkele voorbeelden ter inspiratie

De methodieken die aangereikt worden gelden als inspiratie. Er zijn talloze voorbeelden om aan hetzelfde te werken op een manier die mogelijk meer aansluit bij jullie noden.

Sensibilisering

Bij sensibilisering is het belangrijk om de noden, vragen en uitdagingen in kaart te brengen. Je peilt naar de verwachtingen van leerkrachten en hoe zij ouders benaderen.

Thermometer

Voorzie een aantal stellingen die controverser kunnen uitlokken, maar die ook voldoende ingaan op de problematiek die (mogelijks) heerst in het kader van ouder-schoolsamenwerking. Per stelling heb je ook één thermometer (op flappen, bv.) die gaat van rood (helemaal niet akkoord), over oranje (niet akkoord) en geel (eerder akkoord) naar groen (helemaal akkoord). Leerkrachten verduidelijken op Post-It's hun mening en plakken deze in de rode, oranje, gele of groene zone. Zo wordt snel duidelijk wat de tendens in een team is, en kan je vervolgens verdiepen via de argumenten. Via bv. Mentimeter.com kan je dit snel, digitaal maken.

Inzicht

Als school doe je al heel wat acties, sommigen werken niet, in andere ben je nog zoekende en enkele zijn al vanzelfsprekend geworden. Via Inzicht krijg je een klaardere kijk op de huidige schoolpraktijk. Je gaat op zoek naar sterktes en zwaktes, maar stelt ook prioriteiten.

+ of –

Laat leerkrachten individueel een of meerdere activiteiten oplijsten, samen met zijn sterktes en zwaktes. Vervolgens bespreekt je in team de succes- of faalervaringen van de acties die de individuen hebben aangebracht. Bespreek welke acties prioritair zijn en hoe ze eventueel sterker gemaakt kunnen worden. (zie Doelenboom hieronder)

Actie

Door het afbakenen van acties krijg je meer zicht op wat werkt en wat niet. Afgebakende acties hebben een doel en zijn gemakkelijker te evalueren dan losse initiatieven.

Problemen- en Doelenboom

Problemenboom

Stel het probleem centraal in de stam. Werk verder omhoog in team, brainstorm kort rond 'direct gevolg' en 'verdere gevolgen' van het probleem. Kijk dan in de diepte naar directe en onderliggende zaken van het probleem.

Doelenboom

Bij de doelenboom stel je het doel centraal en teken je in de hoogte welke resultaten je direct en op lange termijn verwacht of wil bereiken. Daarna focus je aan de onderkant op de directe en onderliggende activiteiten.

De problemen- en doelenboom geven je een overzichtelijke samenvatting van mogelijke acties en de sterktes / valkuilen die hierbij horen.

Je kan de bomen individueel of in groepjes invullen, bespreek het resultaat steeds in plenum. Zoek op Google naar voorgemaakte problemen- en doelenbomen.

9 GO! BS De Buurt: ervaring met visieontwikkeling in de praktijk

GO! BS De Buurt uit Schaarbeek ging, samen met Onderwijscentrum Brussel, aan de slag rond visieontwikkeling. Anderhalf jaar werkten ze met het kleuterteam aan een visie op ouder-schoolsamenwerking.

Als voorbereiding op het proces van visievorming, werd een bevraging bij ouders en schoolteam gehouden. Hierdoor konden al een aantal drempels en noden in kaart gebracht worden aan de kant van de ouders. Voor het opstellen van de vragen, werd uitgegaan van 12 sleutels (zie bijlage).

Hans Vanmarsenille, directie BS De Buurt: 'In het begin van het proces gebruikten we nog steeds de term *Ouderbetrokkenheid*. Die term houdt echter een eenzijdige verwachting in van de school naar de ouders, op basis van onze eigen noden en niet die van de ouders. Toen we verder zaten in het proces rond visieontwikkeling en we meer vanuit een wederzijds perspectief dachten, stapten we over op ouder-schoolsamenwerking. Dat had in het begin van de visievorming niet gekund, simpelweg omdat we de mind shift naar een wederkerigheid ouders-school nog niet gemaakt hadden. Een term vervangen alleen is niet voldoende om tot inzicht te komen.'

Onderwijscentrum Brussel begeleidde het proces, was neutrale moderator en reikte tijdens de sessies laagdrempelige methodieken aan die de leerkrachten hielpen te reflecteren en te evolueren in hun proces van visieontwikkeling. Zo groeiden ze samen naar een gezamenlijk eindresultaat waar het team zich in kon vinden.

Hans Vanmarsenille: 'Als directeur kies je best voor een neutrale moderator, zo krijgen de leerkrachten niet het gevoel dat jij het proces wil sturen. Bovendien kan je dan zelf ook gewoon deelnemen aan de sessies op gelijke voet met je team en mee het proces doorlopen en evolueren.'

In een eerste fase van de visievorming, werden de pijnpunten, frustraties en drempels van de ouder-schoolsamenwerking verkend.

Hans Vanmarsenille: 'Het erkennen van frustraties en drempels bij leerkrachten is een cruciale stap aan het begin van je proces rond visievorming. De bestaande problemen moeten gehoord worden en uitgesproken. Leerkrachten hebben de erkenning en benoeming van hun frustraties en drempels nodig. Sla je deze stap over en ga je voorbij aan wat er leeft onder de leerkrachten, dan bots je onmiddellijk op weerstand.'

Het proces van visieontwikkeling verliep in het kader van een project rond ouder-schoolsamenwerking en gelijktijdig werden op dat vlak ook andere acties in de praktijk ontwikkeld en ondernomen. Daarvoor kon de school beroep doen op intensieve ondersteuning door verschillende lokale organisaties als Brusselleer, Onderwijscentrum Brussel, Hop-On, Kind en Gezin, GO! ouders,... Zo konden elementen uit de visie onmiddellijk getoetst worden aan de praktijk en omgekeerd, bevindingen uit de praktijk zorgden voor welkome inzichten en het verder verfijnen van de visie.

Hans Vanmarsenille: 'Het zoeken van de juiste partners om mee te ondersteunen, is nodig. Als school kan je dit bijna niet alleen realiseren. Partners hebben andere kennis dan jij en kunnen helpen. Zij hebben al know-how in huis die jij niet hebt, zo moet je niet opnieuw het warm water uit gaan vinden. Wanneer je een keer hebt samengewerkt met een organisatie, kennen je leerkrachten de medewerkers ook. Je leert elkaars werking kennen en het is gemakkelijker om ook voor andere dingen input/advies te vragen of om nog een keer beroep te doen op hen.'

Tijdens interviews en op een Pedagogische Studiedag maakten de leerkrachten kennis met de andere scholen en hun projecten, dit inspireerde. Piet Van Avermaet werd uitgenodigd om een lezing te komen geven. Dit verbond de praktijk aan evidence based kennis.

Hans Vanmarsenille: 'De pedagogische studiedag en de lezing van Piet Van Avermaet, gaf de leerkrachten extra inzicht. De principes die hij aanreikte, sloegen aan binnen het team en die zijn we gaan gebruiken bij het verder uitwerken van onze visie.'

Vanaf dit jaar wordt de visieontwikkeling ook uitgerold binnen het team van de lagere school van De Buurt.

Hans Vanmarsenille: 'Je merkt dat je opnieuw vanaf het begin moet beginnen. Ook deze leerkrachten moeten mee zijn, moeten overtuigd zijn, ook zij moeten kunnen groeien. Daarom is het nodig dat je het hele proces opnieuw start, van bij het beluisteren van de bezorgdheden en frustraties van de leerkrachten. Nu we op minder intensieve ondersteuning kunnen rekenen, zijn we ons ook sterk bewust dat we meer tijd moeten uittrekken voor het proces. In plaats van anderhalf jaar, reken ik nu op vier jaar om een gedragen visie en activiteiten te ontwikkelen...'

Heb je vragen of ben je op zoek naar uitwisseling? Dan mag je gerust BS De Buurt contacteren:

BS De Buurt
02 217 18 58
Hans Vanmarsenille
directeur@bsdebuurt.be

Zelf visievorming rond ouder- 10 schoolsamenwerking starten binnen je school?

Contacteer Onderwijscentrum Brussel voor de regio Brussel:

onderwijscentrumbrussel@vgc.be, 02 210 63 90

Contacteer GO! ouders voor scholen van het GO! in Vlaanderen: eva.de.blieck@g-o.be,

0474/06.91.80

11 Bijlagen

9 principes gebruikt in GO! BS De Buurt

GO! BS De Buurt hield zich aan deze 9 principes om de kloof met ouders te overbruggen

1. **Open houding aannemen.** Via een open dialoog in je schoolteam kritisch kijken naar de acties die je doet rond ouder-schoolsamenwerking en deze durven te veranderen.
2. **Duidelijke grenzen stellen en adequaat reageren** wanneer ouders zich niet aan afspraken houden. Eerste bezorgdheid blijft de leerling: zijn welzijn mag niet in het gedrang komen.
3. **Focus op realistische verwachtingen naar ouders ivm schoolondersteunend oudergedrag.** Je mag van ouders niet verwachten dat ze de taak van de leerkracht overnemen (bijv. bij huiswerk)
4. **Wederzijdsheid in de verwachtingen (tweerichtingsverkeer).** Ouders mogen ook bepaalde verwachtingen van de school hebben, heb daar oog voor.
5. **Smeden van een informele band met ouders.** Maak van informele momenten gebruik om ouders beter te leren kennen.
6. **Begrip tonen voor bepaald gedrag** door de WAAROM-vraag te stellen bij het gedrag van ouders. Niet gaan interpreteren : dat is slechte wil of dat is uit luiheid of dat is
7. **Hanteren van efficiënte communicatie.** Ga er niet van uit dat ouders iets 'toch zouden moeten weten'
8. **Beleidsmatig aanpakken:** tijd durven investeren om acties te organiseren voor ouders
9. **Samenwerking met externe partners.** Kies de juiste partners in je buurt om je te ondersteunen.

12 Sleutels¹ als inspiratievol uitgangspunt.

Deze 12 sleutels werden binnen het AMIF-project gebruikt als uitgangspunt om naar ouders te kijken en ouders intensief te gaan bevragen over hun drempels en noden.

1. **Begin bij het elementaire.** Glimlachen, goedendag en respect: een warm onthaal zonder oordeel of etiketten.
2. **Nadenken in en handelen vanuit het schoolteam.** Het werken in team is heel belangrijk. Een schoolproject waarin iedereen zich betrokken voelt, biedt veel meer kansen op successen!
3. **De families nemen zoals ze zijn, daar waar ze zijn.** Het is heel belangrijk dat elk kind voelt dat zijn familie door de school erkend wordt. Dat creëert het gevoel 'Ik hoor erbij'.
4. **Het is aan de school om de stap naar de ouders te zetten.** Het gaat niet over ze te ontvangen, maar over ze tegemoet te treden.
5. **Banden creëren alvorens er moeilijkheden opduiken.** De dialoog dient zo vroeg mogelijk opgestart te worden, voordat mogelijke problemen kunnen opduiken. Dat benadrukt nog eens het bijzondere belang van warme overgang, inschrijvingsmomenten en eventuele wenperiode.
6. **Vorrang geven aan mondelinge contacten en visuele ondersteuning.** Spreek ouders aan bij het binnenkomen of verlaten van de klas, dit zijn uitgelezen momenten om op informele wijze informatie uit te wisselen en de banden te versterken. Gebruik de telefoon, bel ouders op voor een gesprek. Gebruik visuele ondersteuning in je communicatie; tekeningen, foto's van activiteiten, ...
7. **De taaldrempels overstijgen.** Wat als de ouders geen Nederlands spreken? Maak dan gebruik van hulpbronnen om te vertalen: tolken, andere ouders, divers samengesteld team
8. **Het impliciete expliciteren.** Alles wat impliciet helder is voor jou als professional, is het vaak niet voor ouders die niet vertrouwd zijn met onze onderwijscultuur.
9. **Aandacht voor de vaders.** Besteed ik evenveel tijd aan vaders dan aan moeders?. Geef ik aan vaders dezelfde informatie als aan moeders? Nodig ik de vaders op dezelfde wijze uit als moeders voor een vergadering, een klasbezoek, andere klasactiviteiten?
Jezelf dit soort vragen stellen, helpt om alert te blijven...
10. **Het aantal deuren/ingangen vermeerderen.** Creëer gelegenheden waarbij je ouders kan ontmoeten op een informele manier.
11. **Banden smeden met de omliggende organisaties.** Scholen kunnen via deze organisaties extra steunfiguren vinden. Het is voor ouders soms moeilijk om een vertrouwensrelatie uit te bouwen met de leerkrachten omdat ze een 'hogere' positie hebben. Als er minder op het spel staat, dan is het makkelijker om in vertrouwen te spreken. Een sociaal assistente bijvoorbeeld. die schrijft het rapport van je kind niet.
12. **Van de tijd een bondgenoot maken.** Wijsheid, vriendelijkheid, geduld, beschikbaarheid: de resultaten zullen er zeker komen wanneer je aanvaardt dat dat tijd neemt.

¹ Uit het project: Ecoles maternelles et familles en situation de precarité.
Ensemble pour accompagner l'enfant dans son parcours scolaire". Koning Boudewijnstichting, 2013

12 Interessante links

Onderwijscentrum Brussel

www.onderwijscentrumbrussel.be

GO! ouders, ouderkoepel voor het GO! onderwijs

www.go-ouders.be

Brochure Warm, welkom, wederkerig

https://vbjk.be/files/attachments/.1015/boek_kleuterparticipatie_DEF_lowres_download.pdf

Website Samen Opvoeden

www.samen-opvoeden.be

Verbindende concepten in partnerschap

https://www.grotekansen.be/nl/verbindende_concepten/in_partnerschap/37

Organisator Lerend Netwerk AMIF-project

<https://vbjk.be/nl>

Kennispartner AMIF-project

<http://www.steunpuntdiversiteitenleren.be/>

KOOGO, ouderkoepel voor het stedelijk, gemeentelijk en provinciaal onderwijs

www.koogo.be

VCOV, ouderkoepel voor het vrij onderwijs

www.vcov.be

Onderwijscentrum Gent

<https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/stadsbestuur/organisatiestructuur/departement-onderwijs-opvoeding-en-jeugd/onderwijscentrum-gent>